

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

Sednare delen af Herweghrs och Schedwins arbete öfwer tredje och sjerde Bönedagen, finnes redan på långsta Boktryckeriet; men få exemplar hafwa med posten ankommit denna gången.

På samma ställe är af Trycket utkommen en Piece, under titel: Medel at bespara skog, och tillika hämnna wedbrist, hwilken säljes til 1 Dal. Ropparmynt Exemplaret.

De flera gånger omtalta stålkalor, som leda sin uprinnelse från Paris, finnas ej allenast i Götteborg och Uddewalla, utan ock i Wenersborg, af aldeles samma ingredientier, och för samma köp, som uti Huswud-staden i Göttha Rike. Detta kundgöres för deras skull, som bo närmare Wenersån Götteborg, och äfka nämnda läkemedel.

För innewarande år börjas bruns-terminen uti Uddewalla den 1 Junii; hwilket til ahmänhetens underrättelse kundgöres.

Herr Guy, som nu flyttat til Herr Jonson på Drottningegatan, informerar barn uti språk, och andra nyttiga wetenskap.

En postwagn är til salu, hwarom munttelig underrättelse lemnas härstädes.

Et spannemåls-lost är ledigt, och kan mot hyra tillträdas: underrättelse fås i Grefwinnans Sparres hus wid lilla torget.

Auctionen uti Domproste-huset inställes ännu tills widare.

I denna weckan erhöles inga kyrko-tidningar.

Götteborgska Magasinet.

Lördagen, den 23 Maji 1761.

Gamla Nyheter.

Sedan min Herre behagat införa uti sit Magasin et stycke af det gamla köks-calendarium, som wijar våra förfäders sätt til at fågna sina wänner uti deras gästebud, torde, kan hånda, äfwen det öfriga förtjena at införas. Det lyder så:

Råther offuer wichona taa Nyaars Komper oppo Sönedaghen.

<p>Til Middaghen.</p> <p>Primo grosssteh aff köfth saa at fathet råcker til endan med pudder.</p> <p>Lumber eller willebrad med sod.</p>	<p>Gross math med finka på fathet, finka, brin-gastycche, nyrökt saaraköth och mätthister.</p> <p>1 stycke färst köfth,</p> <p>1 stycke saltgrönth,</p> <p>thertil inuer oc nyrök-ta feta kötkorffua.</p>
--	---

Små stech, hara rostödil,
ung höns, jerpör.

Swinstech oc duffuor om
the ära til.

Äggia ost eller ostkafu.

Gammal ost med frukt.

Til Aftonen.

Primo grossmath.

Heel höns med sodh.

En bachad råth.

Stechen oc osten.

Maanedaghen til Middag.

Heelth höns med riis.

Gross math.

Lambaköth med sodh.

Stechen oc osten.

Til Aftonen.

Grossmath.

Zaaraköth med roffuor
röft.

Skaalling eller kaldwn.

Stechen oc osten.

Tisdagen til Mid- dagh.

Kaal med färst köth och
mätthister.

Gross math.

Färst koköth eller salt-
grönt med sodh.

Stechen oc osten.

Til Aftonen.

Grossmath.

Sylta med miolk eller
plockada finker.

Stechen oc osten.

Odensdaghen til Middag.

Primo stoffisch med miolk
eller sööth wellingh el-
ler hwdkaal med mölk.

Sill stecht oc sudhen eller
torst med mölia.

Färsch fisch med sodh.

Torr fisch, gedder, gös
eller braren.

Röding, makril eller lar
salt eller äggiacachu.

Til

Til Aftens maltid.

Risgröth, hers eller gryn
eller roffuor.

Torst med mölia eller sill.

Spetsfist med löf eller äg.

Nöther oc frucht.

Torsdaghen til Mid- dag.

Kaal.

Stekt sylta eller korfua.

Gross math.

Stekte eller södne roffuor
med suinarygh eller

Röfte mätister.

Stechen oc osten med
frucht.

Til Aftonen.

Gross math.

Höns med sodh eller salt-
grönt.

Sylta, stech eller kaal.

Stekt höns kal i ättikia.

Stechen oc osten.

Frege daghen til Middag.

Kaal eller wellingh.

Stekt sill oc sudhen medh
nägenöge.

Saltgrön aal med sod el-
ler bigoth.

Ferst fisch med salt waten.

Moos aff äple mandol.

Hamp eller nöther eller
smaa bakada fische
med roffuor.

Salt lar eller galree.

Äple päror oc andre
frukter.

Vran fisch Frege- dagen.

Ärte med sodh.

Bachad äple eller päror.

Stekt bröddh med olia.

Stekt bröddh med bigoth.

Draad.

Nöther äple oc päror.

Lögerdar Midda- gghen.

Primo sudhen färsch ägh.

Sill sudhen och steckth

fersch fisch med sodh.

Bergera eller baggesfist
med smör och löf.

F 2

Färsch

Färsch fisch medh saltz watten.

Finsche gedder.

Stekt fisch med sucher oc pudher.

Walnöther oc smaa nöther.

Til Affranen.

Gröðch aff riis, hers eller gryn eller roffuor.

Krampasill eller flundror med lödf.

Spethfisch, färsch fisch, äggiakaku.

Kall steekt fisch eller salt lar.

Rätter i Longastonne, Söndagh.

Stekt oc sudhen sill.

Stoffisch med yrther oc rusin oc mandol.

Bergerafisch med olia.

Fersch fisch med sode.

Torra geddor eller annan tor fisch.

Jt. i moos.

Stekt fisch eller bachad.

Salt lar eller galree.

Äple, päror, nöther.

Til Afftonen.

Först moos aff äple, päror, roffuor eller ärther.

Saltgrön fisch.

Spitfisch med olia.

Kal stekfisch.

Salt lar.

Frukth.

Om Maanedaghen.

Sudhen sill oc steekth spikelar.

Yrter med lodh oc siälspet

Torst eller saltgrön fisch.

Digot af all eller lar.

Färsch fisch med salta watten.

Steekt aal.

Röding.

Frukth.

Om Tisdaghen.

Steekt sill oc sodna sikelöggor.

Salt-

Saltgrön aal med welling.

Tor brayen eller annan tor fisch.

Erthemoos och annat moos.

Longor oc göös med olia.

Fersch fisch med sodh.

Fersch fisch bachad eller stekth.

Botenlar.

Odensdaghen som om Maandaghen.

Torsdaghen som om Söndaghen för utan Hoffisch, kaal i then stadhen.

Fregebaghen.

Stekt oliabröd med olia hanog oc yrther.

Stekte sikelöggor oc skanunga sill eller Rier. Ita byttor.

Digot aff aal eller lar.

Finska geddor med olia.

Stekt fisch eller bachad.

Grynfas.

Galree.

Syltapäror.

Draad.

Dflätis kafwr.

Lögerdaghen som om Tisdaghen.

Jag understår mig icke at beswåra med flera gammaldags rätter för denna gången. En annan gång kan man betjena med något mer. En Antiquarius finner likwål, af det som är anförde, at tre fastedagar woro i hwar wecka, Onsdag nämligen Fredag och Lögerdag; och at hela fast-konsten bestod endast däruti, at intet äta kött. Men om en sådan fasta tjente til gyfleri, eller til at spåka krogen, lemnas til andras undersökning. Jag förblifwer, m. m.

Åtskilliga Förtydningar öfwer Misg. B.
48 Cap. som synde: fördöjlare hemli-
gen göra; tillika med förslag at före-
komma de samma.

I fall at nedgräfne skatter hittas hådanefter mer
än förr, upkommer en fråga af större wigt: huru
man skal blifwa försäkrad, at de behörigen angif-
was för höga Öfwerheten? eller hwad som har hin-
drat, at det med många hittils icke sedt? Förord-
ningar härpå har jag mig inga bekante, mer än
Misg. B. 48 Cap. Därwid har jag alsintet at
påminna; eftersefnaden kunde allenast upwäcka up-
märksamhet. Felas däruti, så wünes icke den på-
syftade nyttan, utan denne, så wäl som all annan
lag, stadnar til slut i bara straff. Twå egensta-
per fodras hos alle hittare, förstånd och dygd eller
ärlighet. Woro alle därmed försedde, så wore
lag nog. Den 5 §. uti 48 Cap. mistänker somlige
för annat. Hos sådane lærer fölgagteligen mis-
förstånd och egennytta gälla: swärigheter, som ingen
lag är nog mächtig at hämma; ty hwilken kan hin-
dra all ond gerning? Om än stråmslen i lagen
högt öfwerginge syndaretelsen, så kunde ändå den
senare råda. Nu måste för lagens helgd och rät-
wisfa den förra efter den sednare jämfas, hwilket
ock lærer wara redan gjort, och behöfwer icke mit
witnessmål. Intet är mera almant, ej heller me-
ra enligt med et odygdigt kynne, än at taga anled-
ning af sselfwe lagen til sådana gerningar, som i
lagen

lagen förbjudas, och, om mögeligt är, äfwen söka
skygd emot straff. Huru wida lifwål detta kan
se utaf anförde cap. kan jag wäl icke så fullkomli-
gen utlägga; men dolda synd äro ju ofäsagtiga
witnen om misbruk, och sådane rykten ha gifwet
mig anledning at tänka på brotmålet. En egen-
nyttig, då han hittar och försnyger något, måste
ju hafwa tankar, som astråda honom isrän uptäf-
ten. Sådane wille jag nu föreställa; ty däruti
ligga utan twiswel de hinder, som omtaltes, åt-
minstone til en del. Om en synde-fördöjlare brag-
tes til uprigtig bekännelse, så bleswe uppentart,
huru wida förestälningen träffat lika, och worde nå-
gon af de följande förgripelser framkomma: men
kunde han ursäkta sig med okunnighet, så blifwa
de hemliga, lifsom förr.

1. Om syndet är på annars ågor, så bör jord-
ägaren hafwa hälften. Här tänker strax en girig:
at han helre behåller alt i hop, och at han därföre
måste tiga.

2. Om Konungen insöser, så behåller den, som
hittat, hela lösen, och en ottondedel därtill. Detta
är en stor upmuntran: men här kunde en okunnig
jordägare twisla om sin andel; ty ehuru lagen sä-
ger, at jordägaren bör hafwa hälften, så stadgas
doch tillika, at hittaren bör hafwa hela lösen. Där-
af kunde då jordägaren söka til at dölja. I. e. drän-
gen hittar, och förtror det sin husbonde imellan
fyra ögon. Nu bör förhållas med syndet, som
sagt är, och husbonden twistlar; alt så kan han och
drängen i tyfthet komma öfwerens om bytet.

3. Tyckes Konungens inlösen vara wilkforlig. Däråf kan diktas mycken olågenhet. Såsom, at hittaren kunde hafwa et mödosamt angifwande för-gåfwes: at syndet bleswe bekant: at ock jordåga-ren kunde utlöka hälften af honom.

4. Kan han af otilbörlig misstanke frukta för mellankommande hinder, och för ringa wårdering, innan syndet kommer til Konungen fram. Han kan ock frukta för wattu-nöd, elds-wådor och röf-ware, i hwilka händelser han kunde twifla om up-rättelse. Om han ock på något sätt förlorade Stat-ten, innan han den leswererat, så kunde han rådas at stå i ansvar, och åtminstone hafwa några be-swärligheter, innan han finge befriat sig.

5. Kan han misbruka detta ordet, **dår ej fins ägare** til, at så wida befreda sit samwet, som det tyckes, at en sådan Statt igenom tilfallande lycka wore skäligen förwårswad, och brottet så wida mindre än stöld.

6. Måste han wäl se sin Stada af 5 §; men den, tänker han, förekommes med tydlighet.

7. En köpare kunde ock se sig någon fördel af syndet, och bidra til at fördölja.

Allt detta kan oförgripeligen förekommas på föl-jande sätt.

1. Om gemene man öfwerlygas, mer än förr, at höga Öfwerheten är om alla syndiga upåtkter helt angelågen. Detta winnes, om Konungen tager alla synd i sit hägn och försvar: på det at åga-ren må få sit gods igen: hittaren sin skälige hitte-lön: och då ej ägare gifwes, syndet må pröfwes, innan det til sina bruk användes.

2. Om

2. Om obeswårliche och säkre angifnings och wårderings-sätt utstakas. Dessa winnas efter lag, hwad sådana synd angår, som hafwa ägare; men då ingen ägare träffas, så tyckes oförgripeligen, at det borde vara hittaren fritt at angifwa, på hwad sätt han wille, såsom för dem, som han bäst om-trodde, at gå sig tilhanda, och äfwen i deras när-warö få låta wårdera syndet af guldarbetare, eller någon annan, och icke påläggas at lemna det ifrån sig, utan därwid försvaras, til des han får hela wårdet, eller nödgagtig pant.

3. Om hitte-lön utlåttas. Denna kunde jäm-fas efter syndets wårde och mödan, som angifwa-ren widkännes, m. m. då ägare fins, och det an-kommer på honom at betala. Men då ingen äga-re gifwes, torde syndet löna hittaren nog, om han får behålla hela wårdet. Detta tyckes böra gå efter första wårderingen, om icke den kunde waret för lindrig.

4. Om syndet waret på annans ägor, så tyckes ock, at jordågaren borde ha säkerhet för sin andel.

5. Om någon, oagtade sådana förmåner, skulle ändå icke angifwa, utan fräntaga en ägare sit gods, och Kronan sin inlösnings- eller bepröfnings-rätt, och kan hända förwåntade förmån; så wore hans brotmål mycket strafbarare. Likaså om någon skulle råda, eller öfwertala en hittare til at dölja.

Trollere, den 8 April 1761.

Joh. Lindman.

Swad Nytt i Staden?

Korta Stads-nyheter.

Resande äro Kongl. Hof-Prädikanten, Herr M. Georg Wallenstråle, återkommen från Stockholm, och Herr Gabriel Bouchman från Marstrand.

Götheborgske Wexelcoursen.

Dnsdagen, den 13 Maj.

London	- -	71 $\frac{3}{4}$	- -	Dal. R:mt.
Amsterdam	- -	67 $\frac{1}{4}$	- -	M:t R:mt.
Hamburg	- -	72 $\frac{1}{4}$	- -	M:t R:mt.

Ankomne äro Skepparne Georg Bruse ifrån Portsoy med barlast, Peter Isvarsson och Olof Höök ifrån Aberdeen med mursten.

Utgångne äro Skepparne Swen Pet. Stolpe til Lieth, Olof Ramström til Jeland och Swen Lundberg til London med järn och bräder, Alexander Berg til Hamburg med järn och Ostindiskt Gods, Ludwиг Ahlbotton til Bilbao och Jöns Swensson til St. Sebastian med järn, bräder och Ostindiskt gods.

Helningar. Den 8 Maj afgingo Skepparne Olof Hultin och Gerhard Görling ifrån Lübeck til
Göthe-

Götheborg med barlast. Den 9. Lorens N. Berg ifrån Westervik til St. Ubes med bräder, och den 10 Jan Emunson ifrån Köpenhamn til Uddewalla med barlast.

Små Kyrko-tidningar.

I Swenska Församlingen äro ifrån den 5 til den 20 dennes födde 5 Gosse- och 4 Flickobarn: Wigde Boktryckeri-Konstförföranden Olof Wikstrand och Jungfru Anna Brita Blom, Brandt-waktskarlen Anders Persson och Enkan Lisa Önn, Uppassaren Andreas Engel och Pigan Anna Stina Olander: Döde Bagaren Berggrens hustru Inborg, Hoffslagare-Enkan Gunnilla Bolm och Jungfru Johanna Leffberg af ålderdom, Urväpwaren Johan Åberg af hetsig feber, Stadsstimmermannen Olof Persson af froß-feber, Knapwäfare-Enkan Anna Lamberg af gulsot, 1 Gosse- och 1 Flickobarn af slag, samt 1 Flicko-barn af bröstsjuka.

I Tyska Församlingen födt 1 barn: Fru Warlund är begrafwen i Fesjöberg, och des lik febermera nedfatt i Tyska Kyrkan härstädes. Desutan är et Twillinge-barn dödt.

I Kronhus-Församlingen födde 4 barn: Döde Soldat-Enkan Ingrid Persdotter 87 år af ålderdom, hustru Ingeborg Esbjörnsdotter, 74 år gammal, af bröst-sjuka, 1 Soldat af feber och 3 barn af slag.

Orsakerna til vår lycka och olycka.

Ach! huru sällan å wi nöjde,
 Wi usle, med vår egen lott!
 Hur å wi met ån mycket böjde,
 At önska oss hwad andre sådt!
 Ståds i vår sällhet något fattas;
 Af hemlig afund ögat mattas,
 Det ledes jämt af falska blöf.
 Wi efter andras sällhet fike,
 Och från det rena något wike,
 Som borde sökas inom oss.

Wår egen lycka nog ej lyser,
 Wår nästas oss til sinnet går.
 Den höga förmån, som han hyser,
 Wi säge gerna wore wår.
 Wår egen sällhet wi föragte,
 Och ofta saker eftertragte,
 Som skulle störta oss i qwas;
 Om wi wår önskan altid finge,
 Med oss, och mannen lika ginge,
 Som sjelfwer grof sin egen graf.

Men, falska längtan, som oss dårar,
 Hur kan du göra själen nögd?
 Et samwet du i längden sårar;
 Du störta oss ifrån den högd
 Af sällhet, som wi kunde åga,
 Om wi hwarandra torde säga:

Gör

Gör skilnad först på ondt och godt.
 Wi skulle utan möda finna
 Den bästa wåg, at sällhet winna,
 Som är, at nöjas å sin lott.

S. Busk.

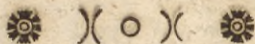
Sabel.

Sedan Kåfwen hunnet sluka
 Några hönor i en bur,
 (Dår han länge gådt på lur,
 Wil han fötren åter bruka;
 Men en hwas och mordisf Sar,
 Som han icke kunde wika,
 Zwingar honom til at strika,
 Hwaraf folket wäckes strax.

Michel wan at sällan fela,
 Ställer sig i gildret död,
 Til at slippa wårre nöd,
 Och at gåck med alle spela.
 Hwar och en, som mågtar gå,
 Börjar genast knyta nåfwen,
 At begabba skålmske Kåfwen,
 Och med kappar honom slå.

Men då djuret tyckes wara
 Utan alraminsta lif,
 Bjuder man för tidsfördrif,
 Til at hem med aset fara.

Just

Just när Saren öppnas bör,
Måter Råfwen markens nyt;
Ty, när magt och styrka tryta,
Slughet ofta under gör.

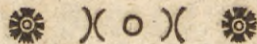
Dito.

Man låser uti gamla skrifter,
Om foglars och om djurs bedrifter,
At Råfwen låg af främper sluf.
Det sägs, at han uti sin smärta,
Har wisat sken af redligt hjerta,
Dch ångrat sina skåmska bruk.

Til Fogens Gud han stäcker stänker,
At vinna nåd för list och ränker,
Dch hinna längre lefnadstid.
Sylvanus rörd, när Råfwen gräter,
På prof ger honom helsan åter,
Dch blifwer honom huld och blid.

Men Råfwen glömmar sina eder,
Som han i templet lade neder,
Dch kryper i sit gamla sin.
Han ler åt Saren och åt Fällan;
Ty elak wana lemnas sällan,
Som länge sig sådt rota in.

Dito.

Dito.

En lärka twänne ungar hade,
Den äldste qwick och artad war,
Den andre, som et rykte sade,
Från modrens sinne slägtat har.

Wår fogel sig ej låter styra,
Dch wil ej råd och warning tro,
Men flyger i sin ungdoms yra
Af öfwerdåd utur sit bo.

I lustens rymd han onan swäfwar,
Dch spricka wil af öfwermod;
Omsider ser han någre Råfwar,
Som släkte törsten i en flod.

Han sänker sig ifrån det höga,
At forä på de sluga djur,
Som länge med begärligt öga
Kring hela bygden gådt på lur.

Wår tof, som dessa icke kände
Til skapnad, til natur och namn,
Doch dem förutan rådsla rände
Til prof på wänskap uti famn.

En hungrig Råf, som uti swefken
Från spåda åren öfswad war,
Gör sådant slut på denne leken,
At ungen i hans mage far.

Det

Det sägs, at Lärkan sorgse drillar
 En ton, som denna lärdom bär:
 At oförstånd wår ungdom willar;
 Den flyger ut, som naken är.

EPIGR. LVII.

SACRAMENTUM COENAE.

Mittite, Sacrifici Romani, mittite Missam:
 Hostia pro cunctis occidit una, Deus.

EPIGR. LVIII.

Definis internam, Barclai, fingere Cœnam?
 Stulte, quid est Mundi Spiritus ille? nihil.

Kundgörelser.

Den 25 dennes anställes auction, uppå Gubbe-
 roen, här utom Staden, klockan 2 efter middagen,
 öfwer årsfälliga lösöron, bestående af silfwer, ten,
 koppar, mässing, utom malm och järnsaker, säng-
 och linflåder, at ej förglömma meubler och trä saker,
 jämte gårds- och åker-redskap, samt en hop öst-
 iska lersaker.

En Bobetjent af god frägd åstundar Condition:
 personlig underrättelse fås hos Höfaren Lindström.

J Warberg åstundas en dräng, hwilken efter
 ändad resa til Calmar, bekommer därstädes tjenst,
 emot nödgattig lön. Den som är hågad, får hos
 mig närmare upplysning om wilkoren.

Götheborgska
 Sagasinet.

Lördagen, den 30 Maji 1761.

Kyrko-tidningar.

Linköping.

Här begrofs i denne månad Ålbermannen för
 wåre Biskopar, Herr Doctor Andreas Dlaus
 Nhyzelius, en af flerahanda förtjenster lysande He-
 dersman; stor Prädikant, utmärkt Håsdateknare,
 och at säga alt i så ord, en mångwis Biskop.
 Kongl. Öfwer-Hofprädikanten, m. m. Herr Doct.
 Schröder, höll öfwer Rom. 8: 33, 34 v. en ståtelig
 likprädikan * wid samma tilfalle, eller den 15 dennes:
 dagen därpå höls et latinst, och twiswelsutan wac-
 kert, åminnelse-tal, af Eloqu. och Poef. Lectorn,
 Herr Magister Samuel Elf; hwilket tillika med
 Prädikningen läser innan kort utgifwas af Trycket.
 En oräknelig hop med Grasskrifter witna efter all
 liknelse, om en saknad Biskop. Consistorium, Pre-
 sterskap, Landt-Församlingen, Östgötha Nation i
 Upsala,

* Förberedelsen war tagen af Ps. 72: 24.